

καλλιεργούντας ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν, γαίας ἀνηκούσας εἰς τὴν ῥηθείσαν μητρόπολιν. (Χρονογρ. Ἡπείρου Β. σελ. 307).

12. Ὅτι πρὸ τῆς ἐποχῆς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐν τῇ Ἀθαμανίᾳ, τῇ νῦν ἐπαρχίᾳ Ἀσπροποτάμου, διητῶντο Ἄλβανοί τε, Βούλγαροι καὶ Βλάχοι ποιμενόβιοι, καὶ ὅτι ἐκ τῶν τριῶν αὐτῶν ἐθνικοτήτων πρὸ πολλοῦ γεωπόνοι τινὲς οἰκογενειάρχαι ἀδιασπᾶστως ἦσαν ὑποδεβλημένοι καὶ προσηρτημένοι εἰς τὰ κτήματα τῆς κατὰ τὸ 1040 ἀναδειχθείσης Ἐπισκοπῆς τῶν Σταγῶν. Τοῦτο δὲ ἐξάγομεν ἐκ τινος χρυσοβούλου, ὅπερ ὁ προμνησθεὶς Ἀνδρόνικος ὁ νεώτερος ἐξέδωκε τῷ 1322 μηνὶ Μαρτίῳ εἰς ἐπικύρωσιν τῶν προνομίων καὶ δικαίων τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης (1).

13. Ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰω. Κατακουζηνοῦ μανθάνομεν, ὅτι Βλάχοι ποιμενόβιοι Ἄλβανοί τε συμμιγμένοι κατεῖχον τὴν Παραπίνδιον, τὴν μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Ἡπείρου, φέροντες τὸ φυλετικὸν ὄνομα Μπλακούσιοι, Μπούιοι καὶ Μεσαρίται, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς ἀποσβέσεως τῆς τοῦ Ἀγγελωνόμου δυναστείας διατελοῦντες ἀνεξάρτητοι ὅτε κατῆλθεν εἰς Θεσσαλίαν εἰς προσάρτησιν πάσης αὐτῆς τῆς χώρας ὁ Ἀνδρόνικος (1333), οἱ ποιμενόβιοι οὗτοι διακινδυνεύουσας τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν τε καὶ τῶν ποιμνίων των, ὑπετάγησαν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ὡς καὶ οἱ λοιποὶ Θεσσαλοὶ, ἀναβαίνοντες εἰς δώδεκα χιλιάδας ψυχῶν, καὶ ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῶν Μπλακασίων τούτων διεδραμάτισαν οὐσιῶδες πρόσωπον ἐν τῇ ἐποχῇ τῶν Δεσποτῶν τῆς Ἡπείρου Θωμᾶ τοῦ Τυράννου καὶ Ἰζαούλου (1367—1403) ἐξίγεται ἐκ τοῦ Χρονικοῦ τῆς Ἡπείρου.

14. Τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὸ ὄνομα Βλαχία ἔσχε διακριτικὸν ἢ ἀρχαίαν Ἰστικιώτις, χώρα τῆς Θεσσαλίας καὶ οὐχὶ ἅπασα ἡ Θεσσαλία, ὡς τινες ἀποφαίνονται (2), ποριζόμεθα ἐκ τοῦ μνησθέντος Νικήτα τοῦ Χωνιάτου. Οὗτος περὶ τὸ 1208 γράψας τὴν ἱστορίαν του, ἐν τῇ ἐκτραγωδήσει τοῦ διαμελισμοῦ τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἀναφέρων τὴν ὑπὸ τοῦ Βονιφατίου καταληφθεῖσαν Θεσσαλικὴν χώραν, ἥτοι τὰς πεδιάδας τῆς Λαρίσης, τὸν Ἀλμυρὸν κτλ. προστίθεισιν· «ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ ἄλλος τις (ἄρπαξ) τὰ Θεσσαλίας κατέχων Μετέωρα δὲ νῦν Μεγάλη Βλαχία κικλήσκειται, τοπάρχης ἦν ἐκεῖ. (Βαλδουῖνος ὁ Φλάνδρας). Τὸ ὄνομα λοιπὸν Βλαχία ἐδόθη τῇ ῥηθείση χώρᾳ περὶ τὸν ΙΒ' αἰῶνα καὶ οὐχὶ πρότερον· ἐπεδόθη δὲ ὡς εἴρηται εἰς μόνην τὴν Ἰστικιώτιδα, καὶ διετηρήθη μέχρι τῆς Τουρκοκρα-

τίας (1) ἢ κλήσις αὕτη, διακρινομένης τῆς ἄλλης Θεσσαλικῆς γῆς διὰ τῶν κλήσεων Θεσσαλιώτιδος, Πελασγιώτιδος Φθιώτιδος καὶ Λοκρίδος (Νικηφόρος Γρηγορᾶς καὶ Γεώργιος Ἀκροπολίτης), τὸ δὲ ἐπίθετον Μεγάλη, ὅπερ μόνος ὁ Χωνιάτης ἀπεμνημόνευσεν, ἐπεδόθη πρὸς διάκρισιν τῆς Ἡπειρωτικῆς Παραπινδίας χώρας, εἰς ἣν ἐγκαταστημένοι ἦσαν Βλάχοι ποιμενόβιοι, ὀλιγώτεροι τὸν ἀριθμὸν ὄντες κατὰ τὴν ῥηθείσαν ἐποχὴν.

15. Τοιαύτης καταγωγῆς καὶ πολιτικῆς καταστάσεως ὑπῆρξαν οἱ εἰς Ἑλληνικὰς χώρας ἐμφωλεύσαντες Λακορουμούνοι, οἵτινες, ἀγνοοῦμεν, ἐάν ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Σέρβων, τῶν ὑπὸ τὸν Κράλην Στέφανον διαβατικῶς πως κατακτησάντων τὸ πλεῖστον τῆς Μακεδονίας, τὴν τε Ἡπειρον καὶ Θεσσαλίαν (1346—1456), ἔπαθον ὀλιγώτερον τῶν αὐτοχθόνων δεινοπαθήματα καὶ ἀπογυμνώσεις, διότι οἱ Σέρβοι οὐκ ἐθεώρουν τὴν Βλαχικὴν φυλὴν συμπαθεῖ βλέμματι ὡς οἱ Βούλγαροι ἐν ταῖς εἰσβολαῖς αὐτῶν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Π. Θ.

Ἡ ΚΟΜΗΣΣΑ ΠΟΤΟΣΚΗ.

(Ἱστορικὸν διήγημα πρωτότυπον)

ὑπὸ Κ. ΡΑΜΦΟΥ.

Α'.

Περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ὁ Γάλλος Μαρκίων Βαλλιέρος, περιελθὼν τὴν Ἰταλίαν, ἐπισκέφθη τὰ Μεδιόλανα, τὴν Ρώμην, τὴν Φλωρεντίαν καὶ τὴν Βενετίαν, καὶ ἐκεῖθεν ἐπιβάς ἐπὶ πλοίου Ἰονικοῦ ἀφίχθη εἰς τὴν πόλιν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἵνα ἐπισκεφθῇ καὶ ἐκεῖ πᾶν ὅ,τι ἄξιον περιεργείας ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ.

Ὁ Μαρκίων κατέλυσεν εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Πευτοπαζάρου, τὴν μεταξὺ Γαλατᾶ καὶ Σταυροδρομίου, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἐκ πατρὸς ἐξαδέλφης του, ὑπανδρευθείσης πρὸ δεκαετίας μετὰ τοῦ κυρίου Γλ. . . διασήμου μεγαλεμπόρου Γάλλου· καρπὸς τοῦ γάμου τοῦ ἀγαθοῦ τούτου ζεύγους ὑπῆρξαν δύο κοράσια ὀκταετῆ δίδυμα, ὧν καὶ ἡ μορφή καὶ τὸ σῶμα καὶ αἱ χάριτες ἦσαν κοιναί.

(1) Ὁρα ἔκθεσιν Φιλολογ. Συλλέγου Κωνσταντινουπόλεως ἐκδοθεμένην τῷ 1863 σελ. 46, καὶ Σιγγίλιον τοῦ Πατριάρχου Ἀντωνίου, σελ. 49, αὐτόθι.

(2) Ὁρα Σύντομον ἰδέαν τῆς Μακεδορουμουνικῆς γραμματικῆς ἐκδομένης ἐν Βουκουρεστίῳ, 1862, τραγελαφικὸν σφῆμα τοῦ προαναφερομένου Ι.Κ. Μαζίμου, σελ. με' τοῦ προοιμίου του.

(1) Τοῦτο ἐξάγομεν ἐκ τοῦ σημειωθέντος Σιγγιλίου, ἔπερ ἐν εἰσι 1393 ἐξεδόθη παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀντωνίου, πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀρχαίων προνομίων τῆς Ἐπισκοπῆς τῶν Παγῶν (ἔκθεσις φιλ. Συλλ. ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 49). Καὶ ἐν τῷ χρονικῇ τῆς Ἡπείρου, ὅπερ οἱ μοναχοὶ Πρίκλος καὶ Κομνηνὸς συνέββαψαν περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος, ἀπαντιῶμεν τὴν Ἰστικιώτιδα, (ἥτοι τὴν νῦν Ἐκκλησιαστικὴν παροικίαν τῆς Ἐπισκοπῆς τῶν Σταγῶν) καλουμένην Βλαχίαν ἐν Ἑλλάδι πρὸς διάκρισιν τῆς Λακίας.

Ὁ Μαρκίωv ἐπὶ δύο ὄλους μῆνας διέτρεχε τὴν πόλιν, τὰ προάστεια καὶ ὅλα τὰ περὶ αὐτῆς, θαυμάζων τὴν φυσικὴν αὐτῶν καλλονὴν, ἣν, ὡς ὠμολόγει, οὐδαμοῦ ἄλλοῦ ἀπῆντησε. Κορεσθεὶς δὲ παντὸς ὠρκίου καὶ τερπνοῦ, διέκοψε τὰς διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης ἐκδρομάς του καὶ ἤρξατο οἰκουρῶν καὶ παρασκευαζόμενος εἰς προσεχῆ ἀποδημίαν. Κατὰ πᾶσαν δὲ πρωΐαν κατήρχετο εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου Γλ. . . , ὅπερ κατεῖχεν ἅπαν τὸ μεσημβρινὸν ἰσόγειον τῆς οἰκίας, καὶ καθήμενος πλησίον ἐνὸς τῶν παραθύρων του, ὅπερ ἦν ἐλεύθερον κωλυμάτων ὡς ἐκ τοῦ ὑψώματος, τῆς θέσεως ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν ὠκεανομημένη ἡ οἰκία, ἐθεώρει ἀπλήστως τὰ ἐν τῷ ἐκτεταμένῳ ὀρίζοντι ἀντικείμενα. Ἐκ τῆς εὐρείας ταύτης ἀπόψεως ὁ Μαρκίωv ἐτέρπετο, διότι τὸ ἕμμα περιελάμβανε συγχρόνως τὰ διασταυρούμενα ἀδιακόπως πλοιαρῖα ἐπὶ τῶν ἡρεμούντων ὑδάτων τοῦ Κερατείου κόλπου, τοὺς ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑψουμένους χρυσοπάστους ὀβελούς τῶν μιναρέδων, τὰς γραφικὰς συστάδας τῶν ἐν τοῖς σπηκοῖς τῶν τζαμιῶν κυπαρίσσων καὶ ἄλλων ὑψικόμων δένδρων, τὰ ἀνάκτορα τοῦ Βυζαντίου καὶ τοὺς κολοσσαίους θόλους τῆς Ἀγίας Σοφίας.

— Ἐξάδελφε, εἶπεν ὁ Μαρκίωv ἀποβλέψας εἰς τὸν ἔμπορον, τί ὠραῖον πανόραμα! Οὔτε τὰ Παρίσια, οὔτε ἡ Ῥώμη, οὔτε ἡ Βενετία δύνανται νὰ συμπαραβληθῶσι μὲ τὸν ἀπαράμιλλον τοῦτον τόπον, εἰς ἃν ἡ φύσις ἐχάρισεν ἀφθόνως ὅλα αὐτῆς τὰ θέλητρα.

— Ἀληθῶς, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος· ἀλλὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως, αἱ ρυπαραὶ καὶ στεναὶ ὁδοὶ τῆς; Ὁ θέλων νὰ ἴδῃ τὴν Κωνσταντινουπόλιν πρέπει νὰ τὴν ἴδῃ ἐξ ἀπόψεως καὶ νὰ μὴν εἰσέλθῃ ἐν αὐτῇ, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ πᾶν ὅ,τι μεγαλοπρεπές, τερπνόν, ἐκπληκτικὸν τῷ ἐνετυπώθη ἐν τῇ διανοαίᾳ.

Ἡ θύρα τοῦ γραφείου ἠνεώχθη, καὶ ἀμφοτέροι διὰκόψαντες τὸν διάλογον ἐστράφησαν πρὸς αὐτήν. Ὁθωμανὸς τεσσαρακοντούτης περίπου, μεγαλοπρεπῶς ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν τρόπον τῆς τότε ἐποχῆς, εἰσῆλθεν ἐν τῷ γραφείῳ, ἐχαιρέτισε σοφρῶς τὸν τε ἔμπορον καὶ τὸν Μαρκίωv καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ἐνὸς ἀνακλίντρου ἀπλούστατα, ὡς νὰ ὑπῆρχεν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ οἰκίᾳ, διατάξας τὸν παρακολουθοῦντα αὐτὸν ὑπρέτην ν' ἀνάψῃ τὸ τσιμπούκιον, ὅπερ ἐκόμιζε μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ τῷ τὸ προσφέρῃ. Ὁ Μαρκίωv ἐσκανδαλίσθη ἐπὶ τῇ ἀσυνήθει ἐν τῇ Εὐρώπῃ συμπεριφορᾷ τοῦ Ὁθωμανοῦ, ἀλλ' ὁ ἔμπορος ἐπράυνε τὴν ἀγκυνάκτησίν του διηγηθεὶς αὐτῷ ἐν ὀλίγοις, ὅτι ἡ συμπεριφορὰ αὕτη εἶναι θρησκευτικὴ ὑπαγόρευσις, διότι αἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μωάμεθ θεωροῦσι τοὺς ὀπαδοὺς παντὸς ἄλλου θρησκευάτου κατωτέρους των, καὶ ὅτι κατὰ τ' ἄλλα εἰσὶν εὐγενεῖς καὶ περιποιητικοί.

Ὁ ἔμπορος, εἰ καὶ ζῶν εἴκοσιν ἔτη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἤγγόει ὅλως τὴν τουργικὴν γλῶσσαν, γινώσκων μόνον τὴν ἑλληνικὴν, ὡς ἐκ τῶν κατ' ἀνάγκην σχέσεών του μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων διὰ καὶ κρούσας τὸν κώδωνα προσεκάλεσε τὸν μεσίτην τοῦ καταστήματος ἵνα τὸν μεταχειρισθῇ ὡς διερμηνέα. Παρελείψαμεν νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ Ὁθωμανὸς ὑπῆρχεν εἰς τῶν εὐπόρων κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ζῶν ἐκ τῶν προσόδων, ἃς ἐκαρπούτο ἐκ τῶν ἐν τοῖς Πανδοχείοις (Χανίοις) πολλῶν κτημάτων του καὶ ἦν γνωστὸς τῷ Γλ. . . , παρ' οὗ συνεχῶς ἐδανείζετο χρήματα.

Ὁ μεσίτης ἐπαρουσιάσθη παραχρῆμα.

— Ἐρώτησον τὸν ἀγαθόν, τῷ εἶπεν ὁ ἔμπορος, τί θέλει.

Αἱ ἐρωταποκρίσεις ἐγένοντο διερμηνευτικῶς καὶ διήρκεσαν ἀρκετὴν ὥραν. Ὁ Μαρκίωv ἤκουεν, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἐνόει, μόνον τὰς παραλλαγὰς τῶν φωνῶν διέκρινε, καὶ τὰς κινήσεις τῶν διαλεγόμενων ἐθεώρει. Ὁ Ὁθωμανὸς τέλος πάντων ἀνεχώρησε φαιδρὸς, ἀφ' οὗ ἐχαιρέτισε πάντας.

— Δὲν μοὶ λέγεις ἐξάδελφε, εἶπεν ὁ Μαρκίωv, τί θέλει ὁ Ὁθωμανός; Τὸν ἐβλεπον ἀγωνιῶντα, ἤκουον τὴν ὁμιλίαν του, ἧς ὁ τόνος ὑπῆρχεν ἐνίοτε παθητικὸς καὶ ἰκετευτικὸς συγχρόνως. Βεβαίως κατ' ἐνδιαφέρον ὁ ἐζήτει ἐπιμόνως.

— Ναι, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος γελῶν, μ' ἐζήτει νὰ τῷ δανείσω χρήματα.

— Τοῦτο μόνον;

— Ναι· ἀλλ' ἡ ἀφορμὴ τῆς αἰτήσεως τῶν δανείων εἶναι γυναικοδουλιὰ, ὑπέλαβεν ὁ ἔμπορος γελῶν ἀφθὺς ἀπλετον γέλωτα. Εἰς τὴν Γαλλίαν ἤθελεν ἐκλειφθῆ ὡς μωρὸς, ἀλλ' ἐνταῦθα θεωρεῖται ὡς ἄνθρωπος ἐκτελῶν ἔθιμον συγκεχωρημένον καὶ θρησκευτικῶς καὶ κοινωνικῶς.

— Μ' ἐβαλες, ἐξάδελφε, εἰς περιέργειαν. Ἄν δὲ σὲ κωλύῃ τίποτε, μὲ ὑποχρεοῦς νὰ μοὶ διηγηθῆς τί ἐπαθεν ὁ πτωχὸς οὗτος Ὁθωμανός.

— Τίποτε δὲν μὲ κωλύει νὰ σοὶ διηγηθῶ ὅλον τὸν μεταξὺ ἡμῶν διάλογον. Ἄκουσον λοιπόν. Μοὶ ἔλεγεν, ὅτι διὰκρίνων ἐκ τοῦ Ἀβράμ-Παζάρ, τοῦ οὕτως ἀνομαζομένου ὡς ἐκ τοῦ ἀνθρωπεμπορίου τὸ ὅποιον γίνεται ἐκεῖ, ἐνθα συσσωρεύουσι τὰς ἐκ τῆς Γεωργίας, τῆς Κιρκασίας καὶ τῆς Μιγρηλίας ἀρπαζόμενας καλλονὰς πρὸς πώλησιν ἄνθρωποι ἔχοντες κύριον ἐπάγγελμα τὸ ἀπάνθρωπον τοῦτο ἐμπόριον, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ ἐκ περιεργείας μᾶλλον, ἢ μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀγοράσῃ δούλην· ἀλλὰ κατεπλάγη εἰς βαθμὴν μέγαν, ἰδὼν νέαν, ἧς τὸ κάλλος λέγει, ὑπερβαίνει πᾶσαν περιγραφὴν· ἐτρώθη δὲ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ ἐρωτος ἢ μᾶλλον ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, διότι ὁ ἔρωτος ἐν τῇ πολυγαμίᾳ εἶναι καὶ σπάνιος καὶ ἀπί-

θνος, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ τὴν ἀγοράσῃ. Ὁθων ἠρώ-
τησε τὸν κύριόν της τίνα τιμὴν ζητεῖ, καὶ τῷ ἐζή-
τησε τὸ ποσὸν δεκαπέντε χιλιάδων γροσίων, εἰς
τριάκοντα χιλιάδας φράγκων ἀντιστοιχούντων. Τῷ
ἔκαμψ τὴν παρατήρησιν, ὅτι εἶναι ἀσωτεῖα νὰ πε-
τάξῃ ἐν τόσον μέγα ποσὸν διὰ μίαν δούλην· ἀλλ' αὐ-
τὸς ἀκαμπτος εἰς τὴν ἀπόφασίν του, μὲ παρεκάλει
θερμῶς νὰ τῷ δανείσῃ τὸ ποσὸν τοῦτο μὲ οἰουδή-
ποτε τόκον θέλω. Τῷ ὑπεσχέθη λοιπὸν αὖριον μετὰ
μεσημβρίαν νὰ ἔλθῃ νὰ λάβῃ τὰ χρήματα.

— Διάβολε! ἀνεφώνησεν ὁ Μαρκίων, καὶ δὲν
ἔχει αὐτὸς γυνίκα; Ἐγὼ γινώσκω καλῶς ὅτι οἱ
Τούρκοι ἔχουσι καὶ πολλὰς καὶ ὠραίας.

— Ἐχει δέκα, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος, καὶ ἐννοεῖ-
ται ὅτι πλούσιος ὢν βεβαίως ἔχει ὠραίας.

— Περιέργεια ἄρα μὲ κεντᾶ νὰ ἴδῃ τὴν νέαν
ταύτην, ὑπέλαβεν ὁ Μαρκίων μετὰ τοσαύτης ζωη-
ρότητος, ὥστε ὁ ἔμπορος ἠναγκάσθη νὰ τῷ εἴπῃ
ὅτι ζητεῖ πρᾶγμα ἀδύνατον.

— Ἐγὼ θὰ τὴν ἴδῃ, εἶπεν ὁ Μαρκίων, καταφρο-
νῶν πᾶν ἐνδεχόμενον.

— Μόνον Τούρκους ἀφίνει ὁ θυρωρὸς νὰ εἰσέλ-
θωσιν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν δούλων, ἀπεκρίθη ὁ ἔμ-
πορος, καὶ οὐδένα χριστιανὸν οἰουδήποτε δόγματος·
μὴ ζητεῖ τὰ ἀδύνατα.

— Ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τὸν Πρέσβυν νὰ τὸν πα-
ρακαλέσω νὰ εὕρῃ τὸ μέσον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν
ἀγορὰν.

— Οὐδ' αὐτὸς ὁ Πρέσβυς εἶναι δυνατόν νὰ εἰ-
σέλθῃ χωρὶς νὰ ξυλοκοπηθῇ καὶ νὰ γείνη οὕτω συμ-
φορῶν παρτίτις.

— Ἰξεύρεις ὅτι ἡ οἰκογένεια τῶν Βαλιέρων ἔχει
μέχρι πείσματος οἰκογενειακὸν ἐλάττωμα τὴν ἐπι-
μονήν.

Ὁ μεσίτης, ὅστις ἰστάμενος παρὰ τὴν θύραν τοῦ
γραφείου ἠκροάζετο τὸν διάλογον, εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ
ἵνα δώσῃ τέλος εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ἐξαδέλφων ἄ-
σκοπον φιλονεικίαν· οὗτος ἐγεννήθη ἐν Ταταούλοις
ὑπὸ γονέων Ἑλλήνων καὶ ὑπερετῶν δεκαοκτώ ἔτη
τὸν κύριον Γλ. . . ἔμαθεν ἐντελῶς τὴν Γαλλικὴν
γλῶσσαν.

— Κύριε Γλ. . . εἶπεν εἰς τὸν ἔμπορον, ἐγὼ δύ-
ναμαι ἀκινδύνως νὰ ὑπηρετήσω τὸν κύριον Μαρκίωνα.
Θέλετε πραγματικῶς, Κύριε Μαρκίων, νὰ ὑπάγῃτε
εἰς τὸ Ἀβράτ-παζάρ;

— Βεβασιότατα, ἀπεκρίθη ὁ Μαρκίων.

— Καὶ ἀποφασίζετε νὰ πράξητε ὅτι ἐγὼ δι-
τάξω;

— Ἀναμφιβόλως.

— Τί θὰ πράξῃς; ἠρώτησεν ὁ Κύριος Γλ. . .

— Αὐτὸ εἶναι ἔργον ἐμὸν, ἀπεκρίθη ὁ Μεσίτης.

— Σὲ παρακαλῶ ἐξαδέλφε, εἶπεν ὁ Μαρκίων, μὴ
παρέμβαλε προσκόμματα.

— Αὖριον τὸ πρῶτ' θέλω ἔλθαι ἐνταῦθα ἵνα ἐκ-
πληρώσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, καὶ παρακαλῶ τὸν Κύ-
ριον Μαρκίωνα μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ
ἡλίου νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον.

B.

Λίαν πρῶτ' τὴν ἐπισύσαν ὁ Μαρκίων κτελθὼν εἰς
τὸ γραφεῖον παρεκλουθεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου του,
περιέργου ὄντος νὰ ἴδῃ τί ἐφρόνει νὰ δραματουρήσῃ
ὁ Μεσίτης του. Ἀκριβῶς τὸ ἐκκρεμὲς ὠρολόγιον τοῦ
γραφείου ἐσήμαινε τὴν ἐβδόμην τῆς πρώτης ὥραν,
ὅτε ἀναχωρήσῃς τῆς θύρας εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ εἰς
πλουσίως ἐνδεδυμένος Ὁθωμανὸς καὶ χειρετίσας
ἀμφοτέρους τοὺς ἐπλησίασε λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ
Μαρκίωνος. Ὁ ἔμπορος ἐθεώρει μετ' ἀπορίας τὸν Ὁ-
θωμανὸν, ὁ δὲ Μαρκίων ἐπαπορῶν διὰ τὴν ἀπροσ-
δόκητον ταύτην φιλοφροσύνην, ἐψιθύρισεν ἐλίγας
γαλλικὰς λέξεις, μὴ δυνάμενος νὰ τὸν προσχγορεύσῃ
τουρκιστί. Ὁ Κύριος Γλ. . . ἐθεώρει ἐκστατικῶς τὸν
Ὁθωμανὸν καὶ βρεμιάζων, προσπαθῶν ν' ἀναπολήσῃ
εἰς τὴν μνήμην του ποῦ τὸν εἶδεν ἄλλοτε· διότι,
ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ ὅτι ἡ φυσιογνωμία του τῷ ἦτο
γνωστή.

— Ἐτοιμάσου, Κύριε Μαρκίων, τῷ εἶπεν ὁ Ὁθω-
μανὸς εἰς γαλλικὴν γλῶσσαν, νὰ ἐκτελέσῃς τὰς δια-
ταγὰς μου.

— Διάβολε! Ὁ Δημητράκης ὁ μεσίτης! ἀνεφώ-
νησεν ὁ Μαρκίων. Ὁ δὲ Γλ. . . ἐγέλα ξεκαρδιζόμε-
νος. — Θεέ μου πόσον ἠπατήθην, ἔλεγε, ποτὲ δὲν
ἤθελον διανοηθῆ ὅτι ὁ καλὸς μου μεσίτης μετεμορ-
φώθη εἰς Τούρκον ἀγά.

— Κάθησαι, Κύριε Μαρκίων, τῷ εἶπεν ὁ μεσί-
της, νὰ πράξω ὅ,τι ὑπεσχέθην· καὶ συγχρόνως ἐξη-
γάγεν ἐκ τοῦ κόλπου του ψαλίδα καὶ ξυράφιον.

— Τί θὰ κάμῃς; ὑπέλαβεν ὁ Μαρκίων.

— Θὰ ψαλιδίσω τὴν κόμην σου καὶ θὰ κείρω τὸ
ὑπογένειόν σου, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ σὲ εἰσάξω
ἐν τῷ Ἀβράτ-Παζάρ μὲ ὑπογένειον καὶ μὲ κόμην
κατερχομένην μέχρι τῶν ὠμων σου· θὰ σὲ φορέσω
κίδαριν, ἣτις πρέπει νὰ καλύπτῃ καὶ αὐτὰς τὰς τρί-
χας τῶν κροτάφων σου, τὰς ὁποίας θὰ κείρω ὡς καὶ
τὰς τοῦ αὐχένος σου, διότι οἱ Ὁθωμανοὶ ἔχουσι ξυ-
ρισμένας τὰς κεφαλὰς των.

— Θεέ μου! τί ἀλλόκοτος πράξις!

— Ἄλλως δὲν γίνεται. Ἐάν ἐπιθυμῇς ἀληθῶς νὰ
ἴδῃς τὴν ὠραίαν δούλην, ἀνάγκη νὰ προσέλθῃς εἰς
τὴν ἀγορὰν τῶν δούλων ὡς Ὁθωμανός.

— Θὰ τὸν ἐνδύσῃς λοιπὸν τουρκικὴν ἐνδυμα-
σίαν, εἶπεν ὁ Γλ. . . εἰς τὸν μεσίτην.

— Βεβαίως, υπέλαβεν οὗτος, καὶ ἄς μὴ χάνω-
μεν τὸν καιρὸν.

Ὁ Μαρκίων ἐκάθησε καὶ ἐν τῷ διαστήματι ἡμι-
σείας ὤρας ἡ κεφαλὴ του ἠτοιμάσθη καὶ ἐκαλύφθη
ὑπὸ τουρκικῆς κιδάρεως καὶ ἐνεδύθη τουρκικὴν ἐν-
δυμασίαν μεγαλοπρεπῆ καὶ πλουσίαν, ἣν εἶχε κο-
μίσει ὁ μεσίτης λίαν πρῶτ' καὶ ἔθεσεν εἰς παρακεί-
μενόν τι δωμάτιον, οὔτινος τὴν κλεῖδα ἐκράτει. Ἡ
κεφαλὴ τοῦ Μαρκίωνος ἐκαλύπτετο ὑπὸ κόμης μα-
κρᾶς, κατερχομένης μέχρι τῶν ὤμων του καὶ συν-
δεδεμένης εἰς τὰ ἄκρα εἰς πλόκχμον, κατὰ τὸν συρ-
μὸν τῆς ἐποχῆς τοῦ ἱς' Λοδοβίκου.

Ὁ κύριος Γλ. . . . ἔδραμεν εἰς τὸ πρόστοον καὶ
προσεκάλεσε τὴν σύζυγόν του ἵνα κατέλθῃ εἰς τὸ
Γραφεῖον· ἀλλ' ἠπόρησεν εὐρῶν ἐκεῖ καθημένην Ὁ-
θωμανίδα, κεκαλυμμένην κατὰ τὸ θρησκευτικὸν τῶν
τουρκισσῶν ἔθιμον.

— Δημητράκη, εἶπεν ἐπεστρέψας εἰς τὸ γρα-
φεῖον, εἰς τὸ πρόστοον ὑπάρχει μία Ὁθωμανίς· ἀ-
νόητε θὰ μᾶς ἐμπερδεύσεις.

— Εἶναι χριστιανή, αὐθέντα, ἀπεκρίθη ὁ μεσί-
της, ἐγὼ τὴν ἔφερα, διότι ἔχομεν τὴν ἀνάγκην τῆς
ὑπηρετήσασα πολλὰ ἔτη παρά τινι πλουσίᾳ ὀθωμα-
νικῆ οἰκογενείᾳ, κατέχει τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν ἐν-
τελῶς, καὶ τὴν λαλεῖ ὡς αἱ τῶν χαρεμιῶν χανού-
μισσαι.

Ἡ οἰκοδέσποινα κατήλθε μετὰ μικρὸν καὶ πλη-
σιάσασα εἰς τὴν θύραν τοῦ γραφείου ὠπισθοπόρησεν,
ἰδοῦσα ἐν τῷ μέσῳ ἵσταμένους δύο Ὁθωμανούς.

— Εἰσελθε, Λουίζα μου, τῆ εἶπεν ὁ σύζυγός της,
καὶ προσελθὼν τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὴν
εἰσήγαγε· τί φοβεῖσαι, φίλη μου; οἱ ἀγάδες οὔτοι
εἶναι στενοὶ μου φίλοι, χαιρέτισέ τους.

Ἡ ὠραία Γαλλίς τοὺς ἐπλησίασε καὶ τοὺς προ-
σπόρευσε μὲ τὸν συνήθη χριέντα τρόπον τῶν Γαλ-
λίδων. Αἱ γυναῖκες ἀναντιρρήτως εἶναι πεπροικι-
σμένα ὑπὸ τῆς φύσεως μὲ εὐφρέστερον διαγνωστι-
κὸν ἢ οἱ ἄνδρες· διότι μόλις ρίψασα τὰ βλέμμα-
τά της ἐπ' αὐτῶν, ἀνέκραξε γελῶσα· εἰξάδελφε,
Δημητράκη, τί ἐπάθετε; ἐξωμώσατε; ἢ ἔχετε ἀ-
ποκρέω;

— Κυρία, τῆ εἶπεν ὁ μεσίτης, δὲν ἀμφισβάλλω,
ὅτι ὁμοιάζομεν ἀξιόλογα μὲ προσοδοφόρους ἀγάδες.

— Βεβαίως, ἀπεκρίθη ἡ οἰκοδέσποινα, ἀλλὰ δὲν
ἐννοῶ πρὸς τί ἡ τρέλλα αὐτὴ νὰ μεταμορφωθῆτε
εἰς Ὁθωμανούς.

— Πρὸς τὸ ἐσπέρας θέλετε μάθει τὸν σκοπὸν
τῆς μεταμφίσεως, υπέλαβεν ὁ μεσίτης, ἦδη σὰς πα-
ρακαλῶ νὰ καλέσητε τὴν ἐν τῷ προστώῳ γυναῖκα
ν' ἀναβῆ ἐπάνω· εἶναι χριστιανὴ ἐνδεδυμένη ὡς Ὁ-
θωμανίς.

— Καλῶς, τὴν γυναῖκα θέλω παραλάβει μετ' ἐ-

μοῦ ἀνερχομένη καὶ θέλω περιποιηθῆ, ἀλλὰ τὴν κω-
μῳδίαν ταύτην δὲν ἐννοῶ.

— Ἀγαπητὴ μου ἐξάδελφε, ἐνεδύθημεν οὕτω
διότι θὰ ὑπάγωμεν νὰ ἴδωμεν μίαν ὠραίαν δούλην
εἰς τὸ Ἀβράτ Παζάρι, διότι ἄλλως δὲν μᾶς ἀφίνουν
νὰ εἰσελθῶμεν.

— Ὡ Θεέ μου! ἀνεφώνησεν ἡ Κυρία, καὶ ὄλοι
αὐταὶ αἱ παρασκευαί, ἐξάδελφε, ἐγειναν διὰ νὰ ἴδῃς
μίαν δούλην; Συγχώρησόν μοι νὰ σὲ εἶπω ὅτι εἶμαι
τρέλλα.

— Καὶ ἀγνοεῖς, Κυρία, υπέλαβεν ὁ μαρκίων γε-
λῶν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον κά-
μνει ἐννεήκοντα ἐννέκ παλαβομάδες καὶ μίαν μό-
νην φρονιμάδα; Ἀγνοεῖς ὅτι πᾶν ὅ,τι πράττει ὁ
ἄνθρωπος, τὸ μωρὸν τοῦτο ζῶον, εἶναι τόσαι τρέλ-
λαι αἵτινες ποικίλουσιν τὸν βίον αὐτοῦ τὸν καθι-
στῶσιν εὐάρεστον; Δὲν ἀνέγνωσ ποτὲ τοῦ σοφοῦ
Ἐράσμου τὸν πανηγυρικὸν τῆς τρέλλας; Ὁ κόσμος
οὗτος, κυρία, εἶναι θέατρον, καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς αὐ-
τοῦ παρουσιάζονται οἱ τολμηρότεροι, παίζοντες
διάφορα πρόσωπα, ὁ δὲ λαὸς εἶναι ὁ θεωρὸς, ὁ χει-
ροκροτῶν πάντοτε ὑπὸ τρέλλας καὶ οὗτος.

— Σὺ, ἐξάδελφέ μου, κάμνεις μίαν τρέλλαν τοῦ-
λάχιστον ἀνωφελῆ, διότι τὸ νὰ ἴδῃ τις μίαν γυναῖ-
κα μὲ τὴν θυσίαν τῆς κόμης του καὶ τοῦ ὑπογενείου
του καὶ μὲ τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ ζυλοκοπηθῆ ἀπὸ
τοὺς Τούρκους, ἐὰν ἀνακαλυφθῆ ὅτι ὑπὸ τὴν ἐνδυ-
μασίαν παίζει κωμῳδίαν, εἶναι ἀληθῶς ἔργον γε-
λοῖον.

— Ὅλοι αἱ τρέλλαι, κυρία, εἶναι τρέλλαι δια-
φέρουσαι μόνον κατὰ τὴν ἀλλοίαν αὐτῶν μορφήν.
Ἡξεύρεις, Κυρία, τίς ὁ τρελλότερος; εἶναι ὁ πι-
στεύων, ὅτι εἶναι τῶν ἄλλων ὁ φρονιμώτερος, καὶ
κατὰ συνέπειαν ἀξιῶν νὰ τὸν ἀκολουθῶσιν ὑπεί-
κοντες εἰς τὰς τρέλλας του. Μάθε δὲ ὅτι δὲν θὰ τὴν
ἴδῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ θὰ τὴν ἀγοράσῃ ἐὰν μ' ἀρέ-
σῃ. Μία δούλη πωλουμένη εἰς τριάκοντα χιλιάδας
φράγκων πρέπει ἀναμφισβόλως νὰ ἦναι εἰς ἄκρον
ὠραία.

— Ὡ Θεέ μου! Καὶ θὰ προσφέρῃς τόσον μέγ-
κτον διὰ μίαν δούλην, ὅσον ὠραία καὶ ἂν εἶναι;

— Ὁ δέκατος πέμπτος Λοδοβίκος, κυρία, ἠγό-
ρασε δύο ἀραβικοὺς ἵππους ὀγδοήκοντα χιλιάδας
φράγκων, ἐγὼ τουλάχιστον πράττω ἔργον φρονιμώ-
τερον ν' ἀγοράσῃ ἄνθρωπον ὃν ἀγνοοῦμεν, ποῖα
τύχη βάρβαρος καὶ ἀπάνθρωπος περιμένει.

Ἡ Κυρία ἀντὶ ἀπαντήσεως ὕψωσε τοὺς ὤμους της
καὶ χαιρέτισασα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ γραφείου.

— Ἦκουσες, ἐξάδελφε, τὸν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τῆς
Κυρίας συζύγου σου διάλογον. Μέτρησόν μοι δεκα-
πέντε χιλιάδας γρόσια.

— Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τοσούτου ποσοῦ, Κύριε

Μαρκίων, εἶπεν ὁ μεσίτης. Μόνον τρεῖς χιλιάδες γρόσια μᾶς χρειάζονται κατὰ τὸ παρόν. Ἄς ἴδωμεν πρῶτον τὴν τοσοῦτον ἐκπλήξασιν τὸν Ὄθωμανὸν καλλονὴν ἐὰν ἀρέσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς, καὶ τότε μᾶς ἀρκούσι δι' ἀρράβωνα αἱ τρεῖς χιλιάδες.

— Καὶ ἂν ὁ πωλητὴς τ' ἀρνηθῆ, ἢ τὴν πωλήσῃ εἰς ἄλλον;

— Μὴ φοβῆσαι δι' αὐτὸ, Κύριε Μαρκίων, δὲν ἔχομεν παράδειγμα Ὄθωμανὸς νὰ ἠρνήθῃ τὸ ληφθέν. Ἐχετε εἰς χρυσίον, Κύριε Γλ. . ., ἠρώτησε, τρεῖς χιλιάδας γρόσια νὰ μᾶς δώσητε; διότι εἰς ἄργυρον εἶναι βαρῆα καὶ δυσκόμιστα.

Ὁ ἔμπορος ἐμέτρησε τὰ χρήματα, ἅτινα ἔθεσεν ἐν τῷ εὐρεῖ κόλπῳ του ὁ μεσίτης.

— Ἦδη θὰ συνθηκολογήσωμεν οἱ δύο, εἶπεν ὁ μεσίτης εἰς τὸν Μαρκίων.

— Τί; νὰ μοιράσωμεν τὴν δούλην;

— Ὅχι δὲ, διότι δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ φορέσω δύο ἀντὶ ἐνὸς σάγματα, ἀλλὰ νὰ μὴ πάθωμεν ἀπαισίον τι. Σὺ δὲν γινώσκεις τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν καὶ πιθανὸν νὰ κάμῃ λόγον καὶ εἰς σὲ ὁ πωλητὴς, καὶ ἂν λησμονήσῃς ὅτι παίζομεν κωμῳδίαν καὶ τῷ ἀποκριθῆς γαλλιστί, θὰ πάθωμεν ὅ,τι ἔπαθεν ὁ ἰατρὸς Σγαναρέλος.

— Βεβαίως; λοιπὸν τί;

— Σὺ θὰ προσποιηθῆς τὸν κωφάλαλον, καὶ ὅταν ἡ δούλη σ' ἀρέσκῃ, μοὶ δεικνύεις διὰ νευμάτων τὴν θέλησίν σου.

— Εἶσαι ἐξυπνὸς διάβολος, τῷ εἶπεν ὁ Μαρκίων εἴμεθα σύμφωνοι.

Καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς οἰκίας.

Γ'

Τὸ Ἀβράτ-Παζάρ, ἡ ἀγορὰ τῶν δούλων, ὁμοιάζει κτηνοτροφεῖον ἢ ὄρνιθοτροφεῖον. Πέριξ μιᾶς εὐρυχώρου ἀλλ' ἀκανονίστου αὐλῆς, ὑπάρχουσιν οἰκίσκοι ξύλινοι, ὧν αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα εἰσι περραγμένα διὰ δικτυωτῶν. Ἐν τῷ μέσῳ ὑψοῦνται ὠραῖα ἀμφιλκφῆ δένδρα, ὑπ' ὧν τὴν σκιάν περιπατοῦσι σοβαρῶς οἱ πωληταὶ τῶν δούλων, καπνίζοντες καὶ συνδιαλεγόμενοι μεταξὺ τῶν περὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἐμπορευμάτων τῶν μακρῶν τούτων ὀλίγα βήματα κάθηνται αἱ δούλαι, τὰ δυστυχῆ ταῦτα πλάσματα, εἰς μικρὰς ὀμάδας, αἱ πλείσται γυμναί, φέρουσαι ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν τὸν τύπον τῆς ἀπογνώσεως καὶ τῆς λύπης. Ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ συνυπάρχουσιν ἔλοι οἱ τύποι τῆς μεγάλης οἰκογενείας τοῦ Ἀδάμ. Ἐνταῦθα εἰσὶ τὰ ὠραιότερα πρόσωπα, τὸ λευκότερον χρῶμα, οἱ κομψότεροι χαρακτῆρες οἱ καλλύνοντες τὰς θυγατέρας τῆς Κερκασίας, τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Μιγρηλίας, ὧν αἱ κανονικαὶ καὶ πλήρεις θελγήτρων μορφαί, αἱ δαψίλεις κόμαι,

κατερχόμεναι μέχρις ὀφθῆος καὶ τὸ ἀκαμπτον καὶ χαρίεν ἀνάστημα εἰσὶν ἀξία προτύπων ἀπομιμήσεων διὰ τὴν γραφίδα τῶν Ῥαφαήλων καὶ Τιτιανῶν· ἀλλ' ἐνταυτῷ ἐκεῖ συνυπάρχουσι καὶ τὰ εἰδεχθέστερα πρόσωπα, ἡ προχειλῆς Ἀφρικανὴ μὲ βίνα σιμῆν, μέτωπον κοῖλον καὶ κόμην οὐλῆν, καὶ ἡ μαύρη τῆς Ἀβουσσινίας, μὲ πρόσωπον στίλβον ὡς ὁ λείος ἔβανος. Ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ περιέρχονται βραδέως οἱ ἀγορασταί, οἱ μὲν παῖδας πραγματευόμενοι, οἱ δὲ ἰστάμενοι ἀπέναντι νεανίδων μαύρων, ἀθλίως ἐνδεδυμένων, προσπαθοῦντες διὰ τῆς δράσεως νὰ μντεύσωσι τὴν ὑπηρετικὴν αὐτῶν ἱκανότητα. Αἱ δούλαι ἀνατρέφονται ἢ μάλλον διδάσκονται πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ τέρψῃ τὸν μέλλοντα κύριόν τῶν· ἡ ἀξία τῶν ἐξαρτᾶται οὐ μόνον ἐκ τῆς ὠραιότητός τῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ χοροῦ, ἐκ τοῦ ἄσματος, ἐκ τῆς γνώσεως μουσικοῦ τινος ὄργάνου, ἢ καὶ ἐξ ἐργοχείρου τινός. Οἱ παῖδες ἀνατρέφονται ἐπιμελέστερον, ὧν πλείστοι ἐχρημάτισαν πασάδες, ἀρχιναύαρχοι καὶ βεζύραι, καὶ εἰς ἐπιγαμίας ἤλθον μετὰ σουλτανικῶν θυγατέρων καὶ ἀδελφῶν. Οἱ Ῥωμαῖοι περιφρόνουσι τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας, τοὺς ἐμαστίγουν, τοὺς ἐφόνευσον καὶ πολλάκις τοὺς ἐρρίπτουσι πρὸς τροφὴν εἰς τὰ θηριοτροφεῖα τῶν ἀπ' ἐναντίας οἱ Ὄθωμανοὶ καὶ αἱ Ὄθωμανίδες καὶ τοὺς ἀρβένας καὶ τὰς θήλειαι μεταχειρίζονται ἡπίως καὶ συνήθως ὡς τέκνα τῶν.

Τὴν δεκάτην ὥραν τῆς πρωῆς, οἱ δύο γνωστοὶ ἡμῖν ἀγάδες εἰσῆρχοντο ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ Ἀβράτ Παζάρ σοβαροὶ, βαδίζοντες βραδέως, ἀπομιμούμενοι θαυμασίως τὸν ἀληθῆ σοβαρὸν καὶ ἀγέρωχον μεγάλου πλοῦτον Ὄθωμανόν. Ὁ θυρωρὸς ἐγερθεὶς τοὺς προσηγόρευσε ὑποκλινέστατα, οὗτοι δὲ τῷ ἔθεσαν εἰς τὴν χεῖρα χρυσοῦν νόμισμα, ὅπερ ἐδέξατο μετὰ πολλῶν εὐλογιῶν.

— Ὁ Θεὸς, τοῖς εἶπε, νὰ σᾶς τὸ ἀποδώσῃ ἀφθόνως. Εἰς τί ἀγαπάτε νὰ σᾶς χρησιμεύσω;

— Νὰ μᾶς ἠδηγήσῃς, ἀπεκρίθη ὁ μεσίτης, εἰς τὰ δωμάτια τοῦ ἐπιστάτου.

Ὁ θυρωρὸς τοὺς ᾠδήγησε μέχρι τῆς θύρας καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θέσιν του. Ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἡ παρουσία εἶναι ἀπλουστάτη, οὐδεὶς ἀναγγέλλεται· ὅθεν οἱ ἀγάδες εἰσῆλθον ἐν τῷ δωματίῳ, οὐ τινος ὁ προθάλαμος ὑπῆρχεν ἢ εὐρύχωρος τῆς ἀγορᾶς αὐλῆς. Ὁ ἐπιστάτης, γέρων σεβάσμιος, οὐ τὸ κατάλευκον γένειον κατήρχετο μέχρι τοῦ στήθους του, τοὺς ὑπεδέξατο φιλοφρονέστατα, παρακαλέσας αὐτοὺς νὰ καθίσωσι πλησίον του ἐπὶ ἐνὸς ἀνακλίντρου, ὅπερ κατεῖχεν ἄπασαν τὴν ἀπέναντι τῆς θύρας πλευρὰν τοῦ δωματίου. Τσιμποῦκ, καφφέ, ἀνέκραξε, καὶ μετὰ μικρὸν ἐγερθέντος τοῦ παραπιτάσματος μιᾶς στενῆς καὶ μικρᾶς θύρας, ἐξῆλθεν ὑπηρετῆς ἐπίσης

γέρον, φέρων δύο τσιμπούκια αναμμένα και τὰ προσέφερον εἰς αὐτούς, ἕτερος δὲ μέλας ἤρχετο κατόπιν φέρων τὸν καφρὸν ἐπὶ δίσκου ὀρειχαλκίνου, ἀλλὰ καθρωτάτου και στίλβοντος.

— Ἦλθατε, βέβαια, εἶπεν εἰς αὐτούς ὁ ἐπιστάτης, ν' ἀγοράσετε δοῦλον ἢ δούλην.

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ μεσίτης, και συγχρόνως ἔθεσεν ἐπὶ ἐνὸς μικροῦ νάρθηκος (μπεσαχτᾶ), κειμένου πλησίον του, δέκα ρουπιέδας χρυσοῦς. Ὁ φίλος μου ἐδῶ ἀγᾶς εἶναι κωφάλαλος, θέλει ν' ἀγοράσῃ μίαν δούλην ὠραίαν· ἔχει τῶρα ἐδῶ καμμίαν τοιαύτην;

— Ἐχει μίαν ὠραιότατην. Τριάκοντα ἔτη ἐπιστατῶ εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο και ὁμολογῶ, ὅτι ὠραιότερον πλάσμα δὲν εἶδον ἀκόμη· δυστυχῶς ὁμοίως χθὲς ἦλθεν εἰς πλούσιος Ὀθωμανὸς και τὴν ἡγόρασε διὰ δεκαπέντε χιλιάδας γρόσια. Δὲν ἤξεύρω ὁμοίως ἂν τὴν ἐπῆρεν ἐδῶθεν.

— Ἐδῶ εἶναι ὁ κύριός της;

— Ἐδῶ· διότι ἔχει και ἄλλας νὰ πωλήσῃ.

— Ἡμποροῦμεν νὰ τὸν ἴδωμεν;

— Μάλιστα. Καὶ κροτήσας τὰς παλάμας του κάλεσε τὸν γέροντα ὑπηρετήν.—Εἶπε τὸν Ἰσοῦφ-ἀγᾶ Τραπουζανλῆ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, και ὅτι τὸν ζητοῦσι δύο ἀγορασταί.

Μετὰ μικρὸν εἰσῆλθεν ἐν τῷ δωματίῳ ἀνὴρ ὑψηλός, ἰσχνός, μελάγχρους και προσαγορεύσας ἅπαντας ἐκάθισε κατὰ γῆς ἐπὶ τῆς ψιάθου τῆς καλυπτούσης τὸ ἔδαφος.

— Ἰσοῦφ-ἀγᾶ, τῷ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης, οἱ ἀγάδες θέλουσι ν' ἀγοράσωσι μίαν ὠραίαν δούλην· ἔχεις καμμίαν;

— Εἶχον μίαν ὠραιότατην, ἀπεκρίθη ὁ ἀνθρωπέμπορος, ἦν χθὲς ἐσυμφώνησα μετὰ τινος Ὀθωμανοῦ πλουσίου ν' ἀγοράσῃ διὰ γρόσια δεκαπέντε χιλιάδας.

— Σ' ἔδωκεν ἀρράβωνα; ὑπέλαθεν ὁ ἐπιστάτης.

— Ὄχι.

— Καὶ ἂν μετενόησε και δὲν ἔλθῃ νὰ τὴν πάρῃ;

— Πιστεύω ὅτι θὰ ἔλθῃ.

— Διατί νὰ μὴ τῷ ζητήσῃ ἀρράβωνα; ἢ πώλησις τότε ἰσχύει ὅταν δοθῇ ἀρράβων· ἂν δὲν ἔλθῃ, εἶναι δίκαιον νὰ χάσῃ τοὺς ἀγοραστὰς τούτους;

— Ἀλθῶς.

— Ἄκουσον, Ἰσοῦφ ἀγᾶ, τῷ εἶπεν ὁ μεσίτης, ἂν ἡ δούλη ἀρέσκῃ εἰς τὸν φίλον τοῦτον, ὅστις εἶναι κωφάλαλος, ἡμποροῦμεν ἀκόμη πεντακόσια γρόσια περιπλέον νὰ σοὶ δώσωμεν.

— Ἴδου ἂν μέγα ὄφελος, εἶπεν ὁ ἐπιστάτης.

— Ἔστω, ὑπέλαθεν ὁ Ἰσοῦφ.

— Ἄς τὴν ἴδωμεν λοιπὸν, εἶπεν ὁ μεσίτης· ὑπάγωμεν.

— Διατί νὰ ὑπάγετε εἰς τὰ πνιγρὰ τῶν δούλων δωματία; Δὲν εἶναι καλλίτερα, Ἰσοῦφ-ἀγᾶ, νὰ τὴν φέρῃς ἐδῶ; τῷ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης.

— Ἄν μᾶς τὸ συγχωρῆς, εὐχαρίστως.

Ὁ Ἰσοῦφ ἐξῆλθε και μετὰ μικρὸν ἐπέστρεφεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῆς δούλης. Ἀποκλύφθητι, τῷ εἶπεν. Ἡ κόρη ἀπέσυρε τὸν καλύπτοντα αὐτὴν πέπλον. Ὁ πτωχὸς μεσίτης ἔμεινεν ἀναυδος, θαυμάζων τὸ ἀμβρόσιον κάλλος αὐτῆς, ὁ δὲ Μαρκίων, ἰδοῦ, εἶπεν, ἐν ἑαυτῷ ἡ Μαγδαληνὴ τοῦ Βανδῆκ· αὐτὴ εἶναι ἄγγελος, εἶναι χερουβείμ, ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ μου δὲν εἶδον ὠραιότερον πλάσμα. Καὶ τῷ ὄντι. Ἡ κόρη μόλις εἶχε διανύσει τὸ δέκατον ὄγδον τῆς ἡλικίας της ἔτος· τὸ ὑψηλὸν αὐτῆς ἀνάστημα χάριτος πλήρες, οἱ ἀμυγδαλωτοὶ και ὑγροὶ ὀφθαλμοί της, ἡ κανονικὴ αὐτῆς ρίς, τὸ ὡς κάλυξ ῥόδου ἡμιανεωγμένον στόμα της, προδίδον δύο σειρὰς λευκοτάτων μαργαριτῶν, τὸ ὑψηλὸν και ὑπερήφανον μέτωπόν της, ἀζίζιον αὐτοκρατορίας στέμμα, ὁ ἀλαβᾶστρινος τράχηλός της και τὸ προέχον ἐπαφρόδιτον στήθός της, ἡ κατανόχρους και μακρυτάτη κόμη της ἐξέπληξαν μέχρι παραφροσύνης τὸν Μαρκίωνα, ὅστις οὔτε κἄν περιέμενε τὴν ἐρώτησιν τοῦ μεσίτου, ἀλλὰ σύρας αὐτὸν ἐκ τῆς χειρίδος τοῦ ἐπενδύτου τῷ ἔδωκε νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀκατάσχετον θέλησιν του ν' ἀγοράσῃ τὴν καλλονὴν ταύτην.

— Εἴμεθα λοιπὸν σύμφωνοι; εἶπεν ὁ μεσίτης εἰς τὸν Ἰσοῦφ, κάθησον νὰ σοὶ μετρήσω γρόσια τρεῖς χιλιάδας τὸν ἀρράβωνα και μετὰ μίαν ὥραν στέλλω μίαν θείαν μου Ὀθωμανίδα και τὰς ὑπολοίπους δώδεκα χιλιάδας και πεντακόσια γρόσια ἵνα τὴν παραλάβῃ.

— Νὰ σκεφθῶ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσοῦφ, ὅστις ἤρξατο νὰ δισταῖζῃ ἐὰν ἦναι ὀρθὸν νὰ πρᾶξῃ τὸν λόγον του, ὅν ἔδωκε χθὲς τῷ ἄλλῳ ἀγοραστῇ.

— Τί θὰ σκεφθῆς; ἰδοῦ ἐγγίζει ἡ μεσημβρία και αὐτὸς δὲν ἐφάνη εἰσέτι. Φαίνεται μετενόησεν.

— Ὡς φαίνεται οὕτως ἔχει, ὑπέλαθεν ὁ Ἰσοῦφ, μετὰ ὕφους ἀμφιβόλου, ἀλλ' ἂν ἔλθῃ;

— Καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ; τῷ εἶπεν ὁ ἐπιστάτης, εἶσοι τρελλὸς νὰ χάσῃς και τὸν παρόντα ἀγοραστὴν· ἐκεῖνος δὲν σ' ἔδωκεν ἀρράβωνα και δὲν ἔχει δίκαιον νὰ παραπονεθῇ.

— Τὴν δίδω τέλος πάντων, ὑπέλαθεν ὁ Ἰσοῦφ κεντηθεὶς ὑπὸ τῆς συνήθους φιλοχρηματίας τῶν ἀνθρωπεμπόρων· μοὶ δίδουν δεκαῆξ χιλιάδας γρόσια;

— Δός μοι τὴν χεῖρά σου, τῷ εἶπεν ὁ μεσίτης, σοὶ προσφέρω τὴν ποσότητα ταύτην.

Ἡ πώλησις συνετελέσθη, ὁ μεσίτης ἐμέτρησε τὰς τρεῖς χιλιάδας γρόσια τοῦ ἀρράβωνος, συνετάχθη δὲ γραμματίον ἀπλοῦστατον τῆς πωλήσεως, ἐν ᾧ ἐτέθη ἡ σφραγὶς τοῦ Ἰσοῦφ και τοῦ ἐπιστάτου τοῦ Ἀ-

Ερπύ-Παζάρ, ἡ δὲ ὄρκια δούλη παρεδόθη, κατὰ συναίνεσιν τοῦ τε ἀγοραστοῦ καὶ τοῦ πωλητοῦ, τῷ ἐπιστάτῃ.

— Τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων, Ἰσοῦφ-ἀγά, θέλει σοὶ μετρηθῆ μετὰ μίαν ὥραν ἐνώπιον τοῦ Ἀγᾶ ἐπιστάτου, παρ' οὗ θέλομεν παραλάβει τὴν δούλην, τῷ εἶπεν ὁ πέπειραμένος μεσίτης. Δὲν εἶναι οὕτως ὀρθόν, Ἀγᾶ; προσέθηκεν ἀποβλέψας εἰς τὸν ἐπιστάτην.

— Μάλιστα! διότι ἐγὼ τὴν παρέλαβον ἀνθ' ὑμῶν. Ὁ Ἰσοῦφ προσαγορεύσας πάντας ἀνεχώρησε.

— Λάβε, Ἀγᾶ, ὑπέλαβεν ὁ μεσίτης, αὐτὸ τὸ δῶρον. Καὶ ἐμέτρησεν εἰς τὸν ἐπιστάτην ἑτέρους πεντήκοντα χρυσοὺς ρουπιέδας· οὗτος δὲ εὐχαριστήσας διὰ τὴν μεγαλοδωρίαν τῶν τοῦς προέπεμψε μέχρι τοῦ πυλῶνος τῆς ἀγορᾶς.

(*Ἔπεται συνέχεια*).

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Καὶ

ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ.

(Τέλος. Ἴδε φυλλάδ. 450.)

Αἱ μέχρι τοῦδε γινόμεναι παρατηρήσεις ἀρκοῦσι νομίζομεν εἰς τὸ νὰ πείσωσι τὸν ἀνγκνῶστην, ὅτι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια εἶναι αὐτοτελεῖς οἰκονομικαὶ οὐσίαι· καὶ ἂν οὕτως, τὸ μέχρι τοῦδε κερδιθὲν νομίζομεν ὅτι εἶναι μέγα βῆμα πρὸς τὴν ἐντελῆ κατάληψιν τοῦ θέματός μας.

Πρέπει ἤδη νὰ εἰδῶμεν διατί τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἔχουσιν ἀξίαν. Ἐὰν ἐξετάσωμεν χιλίους ἀνθρώπους, ποῖος ὁ λόγος, ὅτι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἔχουν ἀξίαν, ὅλοι ὁμοῦ ἠθελον μᾶς ἀπαντήσαι, διότι, πιστεύεται, ὅτι δύνανται ν' ἀνταλλαχθῶσιν ἀντὶ χρημάτων, ἢ ἐμπορευμάτων, κατ' ἀρέσκειαν τοῦ κατόχου καὶ αὕτη ἀναμφισβόλως εἶναι ἡ ὀρθὴ περὶ τούτου ἀπάντησις. Ἄλλ' ἐὰν ἐρωτήσωμεν τοὺς αὐτοὺς, ποῖος ὁ λόγος, ὅτι τὰ ἐκ πολυτίμων μεταλλῶν νομίσματα ἔχουν ἀξίαν, οἱ πλείστοι βεβαίως καὶ ἴσως οἱ 999 ἐκ τῶν 1,000 θέλουσι μὲν ἀπαντήσαι, διότι ἐργασία ἐδαπανήθη εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου ἐξ ὧν τὰ νομίσματα ταῦτα σύγκεινται. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἠθελον μᾶς εἶπει ὅτι ὁ χρυσοὺς καὶ ὁ ἀργυρος ἔχουν ἐσωτερικὴν ἀξίαν· καὶ ὅτι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια εἶναι παραστάται ἀξίων· δηλαδή, ὅτι τὰ μὲν τραπεζικὰ γραμμάτια ἔχουν ἀξίαν· διότι ἀνταλλάσσουσι δι' ἄλλου τινός, ὁ δὲ χρυσοὺς καὶ ὁ ἀργυρος ἔχουν ἀξίαν,

διότι ἐργασία ἐδαπανήθη εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν. Ἡ δόξα ὁμοῦ αὕτη καίτοι μέχρι πρὸ ἐλίγου ἐθεωρεῖτο ἀναμφισβήτητος σχεδόν, ἢ ἐπιστήμη ἤδη τὴν ἀποδεικνύει σφαλερὰν· διότι, κατὰ τὴν ἐπιστήμην, ὁ λόγος ὅτι τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια ἔχουν ἀξίαν, εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν λόγον, ὅτι ὁ χρυσοὺς καὶ ὁ ἀργυρος ἔχουν ἀξίαν. Ἄλλως ἐὰν ἡ ἐργασία εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ χρυσοῦ ἢ τοῦ ἀργύρου εἶναι τὸ αἷτιον τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἔπεται ὅτι καὶ ἐπὶ τῆς παραγωγῆς οἰουδήποτε πράγματος δαπανηθῆ ἐργασία πρέπει νὰ ἔχη ἀξίαν καὶ προσέτι, ὅτι ἡ ἀξία πράγματος τινός πρέπει νὰ ἦναι ἀνάλογος τῆς εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτοῦ δαπανηθείσης ἐργασίας. Τὸ κέλυσος τοῦ ὀστράκου, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἄνευ ὄρου τινός προσδιοριστικοῦ ἐκφραζομένην δοξασίαν, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ μαραγρίτης εὑρέθη, πρέπει νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν ἀξίαν, ἢ καὶ ὁ μαραγρίτης αὐτὸς ἔχει, διότι ἐκάτερον ἐπρομηθεύθη διὰ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ τῆς ἐργασίας. Ἐὰν δὲ ἡ ἐργασία μόνη ἀποτελῆ τὸ αἷτιον τῆς ἀξίας, ἀδάμας τίς κατωτέρως μὲν ποιότητος, ἀποκτήσας ὁμοῦ, μετὰ τὴν ἐρευναν ὀλοκλήρου ἔτους ἐργασίαν, πρέπει κατὰ τὴν ἀνωτέρω δοξασίαν, νὰ ἔχη 365 φορὰς τὴν ἀξίαν ἀδάμαντος, καίτοι ἀνωτέρως ποιότητος τοῦ πρώτου, ὅστις εὑρέθη ὁμοῦ, κατὰ τύχην, μετὰ τὴν ἐρευναν μιᾶς μόνης ἡμέρας. Αὕτη καὶ ἄλλαι θέλουσι εἶσθε αἱ συνέπειαι, ἃς ἀναποφεύκτως δυνάμεθα νὰ ἐξάξωμεν ἀπὸ τὴν οὕτω ἀπολύτως ἐκφραζομένην καὶ ὑποστηριζομένην δοξασίαν, ὅτι ἡ ἐργασία μόνη εἶναι τὸ αἷτιον τῆς ἀξίας. Ἄλλ' ἡ ἀνωτέρω ἀπόλυτος δοξασία εἶναι σφαλερὰ· διότι ἄλλως, ὅπου μόνον ἐργασία ἐδαπανήθη πρέπει νὰ παρήχθῃ καὶ ἀξία. Ἐὰν τις λοιπὸν ἠθελεν ἀσχοληθῆ εἰς τὴν συσώρευσιν μεγάλου ποσοῦ πετρῶν εἰς τὸ κέντρον τῆς πλατείας τοῦ συντάγματος, ὁ σορὸς οὗτος, κατὰ τὴν ἀνωτέρω γνώμην, θὰ ἔχη μεγάλην ἀξίαν! Ἄλλὰ ποσᾶκις δὲν βλέπομεν ὅτι, πρᾶγμα ἢ ἔργον τι ἐπὶ τοῦ ὁποῦ μὲγα ποσὸν ἐργασίας καὶ χρημάτων ἐδαπανήθησαν, ἐπὶ τέλους οὐδεμίαν ἀξίαν ἔχουν. Δηλον λοιπὸν, ὅτι δὲν εἶναι ἡ ἐργασία μόνη ἢ δαπανηθεῖσα εἰς τὴν παραγωγὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου ἢ δίδουσα αὐτοῖς ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνταλλακτικότης τῶν, ἢ ἡ δι' αὐτὰ ἀπληστος ἐπιθυμία τῶν ἀνθρώπων. Ὁ χρυσοὺς καὶ ὁ ἀργυρος δὲν ἔχουν ἀξίαν, διότι οἱ ἀνθρώποι ἠργάσθησαν εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν, ἀλλ' οἱ ἀνθρώποι ἐργάζονται διὰ νὰ παραγάγῃ ταῦτα, ἕνεκα τῆς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀκράτου ἐπιθυμίας διὰ τὴν κτήσιν τῶν, ἢ διότι ἔχουν ἀξίαν. Οὐχὶ λοιπὸν ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι τὸ μόνον αἷτιον τῆς ἀξίας· ἀλλὰ μᾶλλον ἡ ἀξία εἶναι ἐν πολλοῖς ἢ προσελκύνουσα τὴν ἐργασίαν. Ἐντεῦθεν ἔπεται ὅτι τὰ μεταλλικὰ ἢ χρυσαὶ καὶ ἀργυραὶ νομίσματα καθὼς καὶ τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια